

Fijatъ 30 kap.

Qayd

7

 İSAM Kütüphanesi

0012546

QRYM DEVLET NEŞRIJATЪ

Aqmescid 1928 s.

DEPO

9595
167281

Prof. B.Cobanzade

BORAN

(ŞİBRLER).

R.QOM.HİSABNA QRYM JAŇB ELİF. MER.QOMİTESİ.NEŞRİ.
AQMESCID 1928 s.

167281

Profes. COBAN-ZADE

B O R A N

ŞİRLAR

OTAR LIBRARY
OTAR KUTUBHANESI

BYT. IT. JAŇB TYRK EL. MER. QOM.

HISABNA

QRBM JAŇB ELIF. MERKEZIJ QOM. NEŞRI.

Türkçe Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	167281
Tas. No:	T811-33 ÇOB-B

QRBM DEVLET NEŞRIYATB

Aqmescid. 1928.

Напечатано в 1-й Гостиполи-
тографии „Крымполиграфтре-
ста“ в Симферополе в коли-
честве 2000 экз. Заказ № 3881.
Крымлит № 1500.

Ş A' I R

1783 rüslügali 21.4.1783 (müqim 18.5.1944;
160 Sovetkademii bu. qırı tam 160 me. yıl.)

1943

Ruslar, Kırım Türklerini 18 Mayıs
1944 te vahşice alıp, toptan (çocuk,
bebek, genç, ihtiyar, kadın, erkek, hasta,
sağ kuyumadan) sürdüler. %47'ni yof-
lardı öldü.

JYZ ALTMYŞ JYL...

Jyz altmyş jyl... Satırdan köjlerge cöke;
Jaşnıñ, qartnıñ, selviniñ vojnun vyke...

Jyz altmyş jyl, gezine jajlalarda,
Kemşijiv çylaj sağ vet balalar da...

Jyz altmyş jyl, qarğyñ tojlarda jyre,
Baraq voluv geçeler cöllerde yre...

Hic bir kelin duvaqñ eskirtalmaj,

Hic bir jigit ajqıñ sekirtalmaj...

Avzy kylse, közleri ökyuv çylaj,

Qyzy bolsa jyrekler, sağ cıraj

Jyz altmyş jyl, bir özen salqıñman aqa...

Köne-sudaj rast kelgen jerni jaqa

Jyz altmyş jyl, oqtala çanqa, malqa,

Köjlycikniñ sırtñda cuvalına.

Dynja döne, satırdav ses, sedaman,

Qoñsuda toj, salqıñman, saqanaman...

Jyz altmyş jyl, duvuldañ qulaqlarda,

Eşitilmij hic bir ses, hic bir seda...

Necyn tatar köjleri qarañqı, vasyq?..

Şeherlerde malleler cyryk, sasıq?..

Jyz altmyş jyl jyklengen sasaqña

Çatıña punar, qaldıñm soqaqña...

Jyz altmyş jyl kerilgen jaş sazıma,

Jarışqan derdler tyn ve kyn voqazyıma...

Jyz altmış yıl tytylgen telce-telce...

Çin, periler, tılsımlar, ajle, etne...

Qara sevda, xajal joq qalemimde,

Çennet, çennem qajqırsız alemimde...

Temirniñ oqı, Alimniñ qoş-ırsaqı,

Sıñıqan edi Çingizniñ çez tırnaqı...

Taqdirni uruv birev de teşalmadı,

Taqdirniñ yjgen cöplygin eşalmadı...

Men batırdım qalemim tav közine,

Jazdırdım azad fermanıñ kene özine...

Şiirlerim çümlesi taqdirge mısırıl..

Taqdirge isjan, taqdirmen küreş tekmill..

Taqdir öldi, başqı yjler jyxselir,

Çin, periler, çavlar, tavlار eksilir...

Jyz altmış yıl ezderhasıñ öldyrdim...

„Madaı til“ men vıñ jazıv bildirdim...

TUVDYM BIR YJDE!..

Tuvdım bir yjde tövəsi camur,
İçinde kıl bolqan niçe jaş ömyr.

Tısyndı, ojlandı otsız qoranta,

Ölse de şaj vela, ölmij qalsa da...

—Tykanç Kestaqa boğymız bek көв
Jibergen tnevin balasıñ sögüv!..

Şorbaş artdırmaı bir kapık bile,

Tilesen vaqıra, jalvarsañ kyle...

Kelgen de qıř endi ökyryv „buv„!..“ dev,
Baraçaq bir jer joq, „bir jutım suv!..“ dev!..

—Aıtmacı bolmaıçaq şıjlerni aqaj!

Kimseniñ qısmetin qıtmaqan xudaj!..

Azqana eşimni çıjqanson tursam,

Azqana jip tarıv kerjamıñ qursam,

Balaqa, özime aşajçaq сыqar.

Tireşken qajanı, tavlarnı jıqar!..

Qarasa, savjıñ ne gyzel közil..

Bir avuc nur sanki başıqı, özi!..

Toqta sen vavaş, bir jigit volajım,

Atlanuv vaхıtnıñ sasıñ jolajım...

Kөzcigi var da, başıqı var!..

Qalemmen syzqandaj qaşıqı var!

—Bajramda Bekirim qaloşsız qalmasın!..

Baj xalqıñ balası mısırılqa almasın!..

Qonşuda bir jolçь, keten soraj dij,
 Qarajьm, belki oqa satarman bir şij!
 Belimde al quşaq sacaqlь ojnaj,
 Başьmda cal qalpaq, terisi buzdaj!..
 Мьsqьlçь, şaqaçь begene her kim,
 Сованqа бу qadar jaraşьn kijim!..
 Anajqa kelemen jaşь көzlermen,
 Моjnuna sarьla, sarьla syjemen...

Tuvdьm bir yjde, oşaqь sөnyk,
 Xalqьnьң juregi, vavьgь kyjuk...
 Qonşumьz açiler mьrzalar edi,
 Her biri şişken vaj, her miras jedil..
 Olarda toj bolsa, joq vizge juqu,
 Əlseler var oqa, taqmaqlar oqu.
 Unutmam jat elde qarьv bolsam da,
 Biң tyrlы qajquman saragьv solsam da...
 Peşiman tygylmen şaj tuvqanьma,
 Baxьmda, əmrimde soj quvqanьma...
 Anamdan yjrendim janmasьn, kyjmesin,
 Əz pysyr balamdaј qajqьnь syjmesin!..
 Taşlaңьz meni siz vajlar, dylberler!..
 Ketijim covanlar meni beklerler!..

DUNAJ TAŞA.

Dunaj taşa saragьv, aqulanьv;
 Cevresinde sedlerge aculanьv...
 Dalqalana, şuvuldaj, aj көpyre!..
 Көpyrni itij, taşlarnь şaj kemire...
 Xalqlar tura cetinde tyşyneler:
 „Bu Dunajqa ne boldь?..“ өkyneler...
 Altмьş jьldьr bundajьn taşqanь joq,
 Bu sedlerni şaj tezden aşqanь joq...
 Əz istegin her şijden izgi bilgen,
 Seniң parlaq betinde өзine kylgen,
 Şu menlikci insanlar bilmij seni...
 Dynajсьqьm o taşqьn, jaş gөnlіnni...
 Seni көrdim bu gynde şaj көpyrgen;
 Juçe sedni көpygiң aşьv kirgen...
 Asьq dijmen, gөnylym taşmaq tilij!..
 Şu biң jьllьq sedlerni aşmaq tilij!..
 Men de sendaj көpyrsem, taşsam, aqsam!..
 İnsanьqьnь sedlerin jьqşam, jaqsam!..
 Сыqarsam qarьv xalqьmьn tar көlcikden,
 Keң derjaqa jetkirsem, bolsam özen!..
 Soң boldursam, cekilsem өз vaşьma!..
 „Şykyr öldil!..“ jazsalar vaş taşьma!..
 Menden qalqan topraqda bir çaş aqaj,
 Soң bir jaңь „Havva“ man qursa saraj!..

Jaңь otlar, cecekler өsse jerden,
Bir jaңь xalq төrese, hajgidi, бирден!..

O vaqьtda көrersin, eşitirsin,
Bir тыпс геçe asьна jetişirsin:
Tyz jaььнда, sevevsiz juqlamadьm!
Muңь vetim suvьнда sajqamadьm!..

Budapeşte, 1919 s.

ТАҢҚА ДООҖЫ!..

Qaraңqь gece.. jьldьz joq, jer көrynmiј
Bajquş jьrlaj damlarda, selbilerde..
Gece quşь ьььldaj şaj kimerde,
Kene syrem atьmnь hic syrynmi..

Hicde jigit lahidlerin taptamaz atьm,
Oşaқьна meşcannьң kişnev kece..
Meşcannь tav uzaqdan көzym sece..
Taңqа syrem atьmnь adьm - adьm..

Belki şindi ölymde, sarьda jyrem,
Meşcanlarnьң ystynden oqlav kece..
— Taңqа keter qьsqa, uzun her bir geçe —
Mен atьmnь tek taңqа, taңqа syrem...

Esir xalqnьң өssyn bir al gylleri!..
Şindigeçek tavşanlar jyrgen tavda,
Arslanlarnьң qoqusun dujuv taңda,
Acьlsьn tili, sөjlensin bylyylleri!..

Andьm menim atьmnь taңqа syrmek!..
Bunьң icyn qavqada, qarsanvada,
Meşcanlarmьn hic bitmez qan da'va da..
Bojnumnьң voğşь menim tirmek bilek!

Taңqа jetyv „Colpan“ qa carсьlajьm!
Qamaşsun көzym, көr bolsьn haq nurьndan
Bir mezarььq jer alqacek sьььььndan,
Taңqа tava atьmnь қatсьlajьm!..

Aqmescik, 1921 s.

KELELER!...

On jaşymda kickene covan edim,
Jajla astynda calaşym qurqan edim..
Hava asyq, көк jyksek, ryzgar taja..
Ajdyn, ajr көryne tavlار qaja..
Uzaq joldan өткен atnyң ajaq sesin,
Jaş өзenniң qыр astыndan şaj өтmesin,
Men bir qыrqа uzaпыr, тыңлар edim,
Baraqlarman, qoşlarman сыңлар edim..

* * *

Bu gyn endi көк bulut, ryzgar qattы,
Ryzgar meni jajladan şeherge attы..
Өzencikniң suvыndan icalmajman,
Atыларny uzaqdan secalmajman..
Lakin сыqsam jaңqызыыq сатығына,
Kirseм jigit jaşларnyң сыларына,
Dujaman мен bilemen atылар jolda..
Qыр aşarlar keleşek qarlap jыlda..
Atларында jeger joq, atлар oйнаq!..
Saclarы gur, turalmaj hic bir qalpaq!..
Sarыşып, esmer qызларman saf qurqanlar,
Iclerinde joq talqan boldыrqanlar..
Tyıwendsiz qызlar, өртеcek ајıw joq,
Qajqызыз qызlar çeјizden qajıw joq..
Keleler jolda toz duman at patlatıw,
Meşcanларnyң qorasып tez atlatıw...

Kөzleri ot, jyrekler saqlam, temiz
Hepsi qardaş, her biri ojda egiz.,
Atлары kişniј tarixge, kelgelerge,
Nal jaryqy şavq bere ylkelerge..
Bu gyn kelirdij gөnyl, jaryп belki?,
Xalqda, fende көв syal olарny beklij.
Kelgençek olar men derdden tozaçaqman,
„Tavşan jы“ da el ыstynden ozaçaqman..
Olарny мен көр kytdim kyn batqanda,
Qoңşularqa al-qyзыl таң atqanda..
O qызларny мен көrdim, көralmaj syjdim,
Olарny beklev gizliden şandynda kyjdim.
Dostlar meni көmyniz jol qatыnal..
Qajerde jigit su bere көr атына..
Ajтыңыз jaşlar jeтіsse toqtасып teran,
Mezarыmda saf vajlav tepsynler qoran!..
Keleler jolda.. jыrlары jyrekke tiје,
Qalemimden bu jыrlar kjaqыdqa iје..

Aqmescid 1922 Dekabr 22.

BİZ JAŞ EKENDE...

Biz jaş ekende,
Tik baş ekende,
Baqırsaq, oynaşsaq,
Tartışsaq, qıjnaşsaq,
Sahanden dymbelek, qaşqıdan coqmar,
Qumandan klarnet taraqdan gitar,
Te'sirli bir kansert ujdurub turqanda,
Bar jyrek tavıman vorıbnı urqanda..
Aqırtıp asıbr tasma şırt qarı,
Kerunur maşanıñ halqalı sarı:
— Susıñız balalar!..der edi bizge,
Susıñız, diymen şindi men sizge!..
— Bavañız jajladan boldırbı kelgen;
Tez ketir elbez, tez!... qumıan, legen!...

* * *

Bu kynde yjde balalar şartmek,
Kimisi saz cala, kimisi dymbelek..
Bavalar boldırdıan, analar kyskyn,
Baqcalar buzlaqan, suvuqlar keskin..
Bir qarım ötmeksyn cekıse bahar, qış;
Ker vaqıt ac qala, tavalmaj bir iş..
Çymle alem fajtonda mamur ve saruř,
Tek vaıa oqraşa.. uçreti arış..
Balalar bu zaman bir birin quıa,
Bir jartı qoqlaqa ur-tut qavqa..

Kimisi sırbıa cöplikni yjge,
Kimisi kölgesin ilmekde sıjge..
Kimisi oçadan qacqan, kışede,
Toplaqan balların savaq yjrete..
Alqanlar avuzqa qajıvıbnı, hazırni,
Etelar tytme-tyt eski qasırbı..
— Ja susıñ bavañız, tıncıanmaq kerek!..
Ja alqalı maşaman aşarsız kötek!..

Aqmescid, 1922 Dekabr 8.

JANBQ QAVAL

Bir irmaq voluvda sñçýrsam kølge,
 Ja bir kəl bolsam da serilsem cəlgel..
 Bir çyke volajým qajalar içinde,
 Cevirsin kevdemni qaruvl seller,
 Qajadan qajaqa şyrýrsýn jeller,
 Ýldýrým işlesin jaş fidan ekende..
 Kickene savavlar, kickene emgekler,
 Kickene gynahlar jazmasýn melekler!..
 Ölmekden qorqaman qafiller kibik,
 Ölijim tavlarda aslýmda kijik!..
 Bir öly volajým mezarsýz, taşsýz,
 Qadimsiz, zikirsiz, jalañş köz jaşsýz!..
 Tijmesin tenime titregen eller!..
 „Öldi!“ demesin tuvmaj ölgenler!..
 „Kirlil!“ deñ juvmañýz, ölgenler temizdir,
 Ölgenler qajqýsýz, qorqusýz tegizdir..
 Jeşillik jerlerde, selbiler tyvynde,
 Kəmylsin bir daha jaşamaq tilegen!
 Çennetke kirmeksýn savav işlegen,
 Kimiñ, ke kitavý, anaxtar çevindel!..
 Jaşavdan qorqmaqan, ölymden yrkmegen,
 Jaşavcýn tileniv tyz jolda jymegen,
 Her vaqýt tırmaşqan, terlegen erler,
 Çennetke kirseler, destursýz kireler!..

* * *

Bekir, sen zaifsýñ, qaruvññ qajtqan,
 Anañ beşiginde tılsýmlar ajtqan;
 Sen bir tar kəldesin, vaqalar dostýñ,
 Eñ sarqan vaqtýñde şolarnı ozdýñ!..
 Jykseldiñ kəklerge, qamýşdan jyksek!..
 Dalqanýñ sazlyq, sazlyq tyvunecek!..
 Bilmijmen vaş duvañ maqvul volurmý?..
 Taqdirmen ölmekden vaşýñ qutulurmý?..
 Jigitlik tilegin, acuvññ ufaq..
 Jurtuñda qaja joq, sularý qurqaq..
 Kickene tavlardan vulqanlar sýqmaz,
 Alcaşýq aqasýñ ýldýrým jaqmaz..
 Jalnıyz bir şejiñ, jigitlik malıñ:
 Qutarsa qutarý janbq qavalıñ!..

Aqmescid, 922. Aprel.

BİR İZİN BERİNİZ!...

Bir izin veriniz jurtıma qajtajım,
Jurtıma qajtqansoñ derdimni ajtajım!..
Batıdan kelijim qanatım asıv,
Suvıqan jyreкке ateşler sacıv!..
Ne mızra var sojumda, ajtuvlı bir vaj,
Bavam bir sovan, anam "Zajdavaj"!..
Bir izin veriniz vaqıttı kelijim,
Qıttıda Kaşqarda ökyriş jyrejim!..
Bir votan jıajım tınc tatar cölynde,
Balanıñ, saqanıñ qajqıssız gönlinde..
Bir izin veriniz, tıjdırmaj varajım,
Sarajlar icine azqana qarajım!..
Betleri qıttıvı, mojunı qalıv.
Bajlarqa ajtajım ne saqlaj jarıv;
Ölymnıñ tysidaj volur tysleri,
Byrışır, mıqajır o, majlı jyzleri..
Bir izin veriniz, o közi jaşlı,
Qalıvı suvıqan, vıcımsız vaşlı,
Köjlyge ajtajım özinıñ tilinden;
Qoravı verijim bilginıñ gylınden!..
Nurlanıv şındıgı qaruvssız közi
Bir arslan kesilir, fermanıv sozi!
Bir izin veriniz, vaqıttı kirijim,
Qıttıda, Qazanda "xalqım!", dev jırıjım!..

Budapeşte, 1919

BULUTLAR, BULUTLAR!...

Bulutlar, bulutlar!..
Ketici bulutlar,
Conqarqa, Qıtajqa,
Jetici bulutlar!..
Alıñız meni de gönylym asıssın
Közımden jaşlarım jurtıma sacıssın!..
Bulutlar, bulutlar!
Burcaqlı bulutlar!..
Al, jeşil, sarıv
Qısaqlı bulutlar!
Alıñız ketijik bek uzaq jerlerge,
"Salqır", da ketenin aqartqan dylbergel..
Bulutlar, bulutlar!..
Ölmek istijmen,
Ölgensöñ köklerde,
Kylmek istimen!..
Alıñız ketijik derjalar cetine,
Qarajır jaqımdan Colpannıñ betinel..
Bulutlar, bulutlar!..
Qamışlıq göllerde,
Jıldızlar titregen,
O ucsuz cöllerde,
Meni de alıñız guryldev javqanda,
Tavlarqa sıjranıv derjaqa avqanda!..
Bulutlar, bulutlar!
Qajerden kelesiz?..

Kəjymden, anamdan
Ne xəber bilirsiniz?..
Ajtıqız, baravar tıjdırtmaı ıılaııq!..
Jollarıa tııııııı, sararır solarır!..
Bulutlar, bulutlar!..
Jajlaıa ketinir!..
Esmamır kersenir, -
Selamlar etinir!..
Jırıaıı anamırın jırır kızılerin!
Qollarır ırpinir, unutsun kederin!...

AX. TABİLSAM!...

Öksyzde toı bolıanda,
Qalı bı quvanc tolıanda,
Ax tabılsam, jırlasam;
Son oııııııı, ırılasam!..
Qalıbım tarııan, aıııanda,
Gonıym ımyt jıııanda,
Ax tabılsam, varırııııı;
Jigitlerni sarırııııı!..
Dostlar meni aıııanda,
Gonıylleri jıııanda,
Ax tabılsam, sarılsam,
Kızıden ırııııı, ajırılsam!..
Qızlar qoran tepkenıde,
Kızıni kızıler ırıkenıde
Ax tabılsam sırada,
Jar beklesem qorada..
Jigit ırıym tarııanda,
Ystın cıcek jarııanda,
Ax tabılsam, sırılasam,
Son sızıni tarııııııı!..
Dırımanlarır kılgenıde,
Baı tarııııııı silgenıde,
Ax tabılsam atlanır,
Qamırır dırıııııe qatlanır!..

Bahar çetüv kелgende,
Tav jeşergen kylgende,
Ax tavılsam "Çajlav,"da;
Fындыq çeviz sajlayda!..

Molla inkar etkende,
Bilgige ters ketkende.
Ax tavılsam bir kylsem;
Zeherdajın tøkylsem!

Qoңsularым көckende,
Soң qahvesin ickende,
Ax tavılsam, "Отur!.."dev;
Өz jurtundaj joqдыr, dev!..

Tavlar көlge kergende,
Aj ыбырғын sergende,
Ax tavılsam jurtымда;
Тақарсықтың сыртымда!..

QARAŇQY GEÇE.

Kyneş kete batıqqa, aj tuvısqqa,
Jol көrynmiş, ыбыр joq мен vajquısqqa.
Kyneşke, ajqa jalvaram ketse eger;
Jol көsterir өзime tuvqanым Ylker...
Boran kece, jel qattı, syryne qoraj,
Adaşqan jolçы, ajlana, tyz jol qaraj...
Jarыq geçe, taptav jol, fenerli terek,
Dalqasыз deñiz, uıqun jel jolsызqa kerek.
Kundyз онын, taң senin, geçe menim!..
Qызы Ylker, сырдаşым, seyleskenim!..
Bulutıy geçe, bu geçe kel qatıma!..
„Buv!.. „degende jegerni sal atıma!..
QaraŇqy geçe... tut qolum joldaşymıñ,
QaraŇqy geçe bil syım, сырдаşymıñ!..
QaraŇqy geçe — derenlik ma'nası menim,
QaraŇqy geçe — doqurur balası menim!..
QaraŇqy geçe kişnegen ajqır menim
QaraŇqy geçe aqlaıan „Salqır“ menim!..
QaraŇqy geçe qurılqan ылан menim,
QaraŇqy geçe сызqırqan jılan menim!
QaraŇqy geçe voranqa qarışsın tenim!..
„Tutunыз!... „dev çamların qaqqan menim!..
QaraŇqy geçe jetecek өз taңına,
Qызы Ylker qavuşır Colpanına.
QaraŇqy geçe balları tuvdy endi
Taң bu sefer batıdan belgi verdi.
Birinçi kere topraqnı көrdi közüm
Qara jerni quçaqlav, saqıynı өrdym.

QORQAQ.

Her kəlgege biç çan vergen, jaşatqan,
 Dıvardaki her sızqın çin; şajtanqa uşatqan...
 Sandısqıq sırt-sırt etse, boşasa,
 Qarısıq cik-cik etken sarı qurtlar aşasa,
 Boş tyfekke „Şajtan işi, patlar!“ degen her zaman,
 „Pat! pat!“ etse qorquv olqan toz, duman,
 Cat aqasın kəlgesinde „jamandır“ dev jatmaqan.
 Mort aqacdən zikir, mavlyd tıqnaqan,
 Çin, şajtanqa jol basdıq, qanv jyrge tıqnaqan,
 Soñ qorazda basq uyn, reça, nijaz tapqacaq;
 Esi ketken xıçır bir xalq var eken,
 Bu xalq qajısq?.. Bunv varmv bilmegen?...
 Jedi dvel tanmaqan, var dınjaqa vel buvqan,
 Lafqa qalsa, her jigitmen, ajdamaqman dost bolqan,
 Jigitligi qaraldısqn taş dıvarın kecmegen,
 Saranlıqda, men-menlikde sıqır, olcu bilmegen.
 Öz özine aqa bolqan, sultan bolqan xaversiz,
 Jañqız qalsa jedi derja kecken atsqz, jegersiz,
 Yjde zalım, tojda jigit laflar şaj arslandaj,
 Qacqan, kocken çansız bir xalq var eken,
 Bu xalq qajda bunv varmv bilmegen?...
 Men vaş bolsam, bir gyn keliv jekilsem,
 Onv dışman ortasına syremen,
 Top jerine onv otyn patlatv,
 Dışmanın tıv taxt uynv kiremnen.

Odesa, 1914.

BORAN

Qojurqan deniz, sim sija,
 acıv çija..
 Şarqdan esken ryzgarıv,
 endiden tuja...
 Cevirilgen qara dumanman cevire ceti,
 Goryne çımlv jolısqda olım beti...
 Quturqan deniz, qutura,
 tim - tik tura;
 İnsan, hajvan, qajav okırv ura...
 Dıv!.. dıv!.. ete jalvın qajalar,
 Sızqıra sam, jañqıra „Aja Petri“.
 Derenge qacqan valıqlar,
 qorqıq xalqlar,
 Kimsesiz qalqan jalvlar, mejdanlıqlar...
 Baqcadan, vaqdan caraman,
 söz, şaqaman...
 Qajtalar yjge Sejdali, Ajşe araman...
 Jıqıla deniz, jantaja esrikdajın,
 Gizliden catlav qajalar urqansajın...
 Aja Petri qaltıraj, cökermen dev...
 Jalıqa tyşer dalıqadan cökermen dev...
 Qajalar istij: her dalıqa serilsin qumıqa,
 Dalıqlar dij: her qaja cevırsin qumıqa...
 Sejdali ura carasın sert qajaqa,
 Otura terek tırmaşa her „Aja“ qa...

Toqʻy elbez, açaçaq jelken endi...
„Deñizmen qaja, cekil!“ dev tyşeçek kendi...
Şarqdan esken yuzgardan quturqan deniz,
Her qajañ ystynde taşlajçaq iz...
Sejdali! sapla sarap, qaz jaqь baq!...
Qajalar qum olqançek otursьn saq!...

1923, Sentabir, (Gemi).

ONЬ DA KӨRGEN BU KEDAJ!...

Cellerde jyrgen cal qoraj,
Qorajqa kylgen көk saraj,
Kөk sarajda qonur vaj,
Onь da көrgen bu kedaj.
Qыmda bolqan qыrq jigit,
Baqdad da bolqan beş jigit,
Qazanda bolqan qac jigit
Çymlesin көrgen bu kedaj!...
Azavqa aqqan saj Salqыr,
Salqыrнь tapqan qart catыр,
Catыр da adaşqan көр faqыр,
Onь da көrgen bu kedaj!...
„Mekke“ den esken qыbla jel,
Qыblaqa kётken көр pecel,
Hepsine jetken bir eçel
Onь da көrgen bu kedaj!...
Dynjañ tutqan sert demir
Demirni vatqan toz көmyr,
Hepsinden qavьj şu өmyr,
Onь da көre bu kedaj!...
„Yskyt“ de bilgi sacqan jaş
„Temirci“ den ucqan jaş.
„Kerc“ den jelken acqan jaş
Onь da көre bu kedaj!...

ТЫNC ТАТАР СӨЛҮНДЕ!...

Тһың татар сөһынде от битмеһен,
 Ne мағбул жеміш!..
 Көп вақыт бу жолдан жігіт өтмеһен,
 жоллар ыһыһы!..
 Тһың татар сөһынде көйлер жарылаһан,
 инсанлар ыркек,
 Жігітлер, сессиз меһзарға ыһыһылаһан,
 балалар зейрек!..
 Тһың татар сөһлері, сувлар ыһилмій
 иһсыз, буһаһсыз!..
 Тһың татар сөһлері, қажыһдан кеһилмій,
 отсыз, оһаһсыз!..
 Тһың татар сөһыне бир боран керек,
 бақалар суһар!..
 Байжуһлар, аһсыздан туһса бир еркек,
 өтлерін қуһар!..
 Тһың татар сөһлерін қуһаһыһ сарһан,
 қан керек, қан!..
 Буһада һер кес қоһ, сөһыһ, ја тавһан,
 Һаһғиди бир арһлан!..

Budapeşte, 1916

DUMAN

Jyksek tavlarnıñ tövesi duman,
Byjyķ jigitlernin tyŗvesi duman
Beklenmez işlerniñ nefesi duman,
Qanlı çenklerniñ arfesi duman...
Egilib baǵarda syzylib kired,
Gylerde, øperde, qolların kerer
Hem döñmez jolundan hem de jol berer,
Aqylı, oqumuş, çigitdir duman..
Byjyķ deñizlerden alıŗ coǵraqıñ,
Daim jykseklerde qurar qonaqıñ
Hiç kimse bilalmaz onıñ duraqıñ,
Azaddıŗ, keşfidir qarulıŗ duman.
Tilese çavundıŗ, tilese burçaq,
Kah, suvıq — vuz bolur, kah, ateş sıçaq
Kah, yşler, søndyryr, kah jaqar oçaq,
Bilinmez, añlanmaz baladıŗ duman.
Ajlanı tav vaşın cøllerge jırmıj,
Qapatqan køzlerin jerlerni kørmij,
Bir rızgar sıquv da aşaqıŗ syrmij,
Tavlarda ilinyv qala diŗ duman.
Betı var, køzleri kørynmiŗ şarqıñıñ,
Derdi var, jaşları tøkylmiŗ şarqıñıñ
Tili var sözleri eşitilmiŗ şarqıñıñ,
Cølleri, gølleri, elleri duman.

Batъ yuzgarъ, qъvla — sьrt voranъ,
Esmij tirilmez Qъtajъ, Iranъ,
Jeşermez qum celi, jьrmez kervanъ,
Essin batъ jelleri, tez çavşьn duman.

Dumanlar ojnasa jaşьnlar tuvar,
Azqana çylasa tavlarnъ juvar
Kim bilsin ne gyni, qajerge javar,
Bir javsa. dynjalar devirir duman...

BALTЪQ JALЬSьNDA...

Baltъq jalьsьnda daldьm xajaloq,
Derdleşdik: men, „Neva“, bir eki dalqa...

„Neva“ qa suqlandьm gemiler jьrsete,
Miljonman insanqa jollar kьrsete...

Batъ yuzgarlarъ sьjradъ jьzymni,
Fabrik dumanlarъ ьpdi kьzimni...

„Neva“ qa jalvardьm „Qьm“ qa aqmaq,
Sьrt vetden tutьv da qъvlaqa sarqmaq...

— „Salqьr“ qa selam et!, şaj dedi „Neva“,
Nafile janmasьn, qurmasьn bedava!

Biъ jьllar men de aqđьm cьplerni taşьv,
Qurudan quruqa ovalar aşьv:

„Baltъq“ man ekimiz bek kьv egleşdik,
Bejaz geçelerde azmъ dertleleşdik....

Keldi qavij qollar saldılar işke:

— „Ja vizge xьzmet et, ja cekil enişke!“

Şaj alьv tervije, etemen fajda,
Boldьm bir gemiler jьrsetken „Neva“.

Cevremde fabrikler, tezgahlar toldь,
Suvьmdan ickenler miljonlar boldь.

Gemiñiz bolsьn tek „Salqьr“ da jьrsetir,
Deñizden deñizge jollar da kьrsetir.

Bulutdan ьtken maşьjna ujatđь meni,
Kьpyriv keldi qarşьdan bejaz gemi.

Uzaqdan kьrdim Qьmь bir ystydent,
Gyler jьzmen ete edi gemide suhbet,

Qaradьm oqa ьmytmen jaşlandъ kьzym,

„Merhava!“ dedim, voqazda tutulđь sьzym...

1926. 29 Aqьstos Leningrad.

TALDADA JATQANQAI

Tөpege qaradım fabrik dumanı!..
 Aşada: maşına qıamet — voranı!..
 Saqımda demir yol, ajaqım cıplaq..
 Solımda bir deniz, jalıssı ıraq..
 Ne jelken toqıçaq bir arşun iplik!..
 Ne relske qojaçaq bir parca celik!..
 Her „avto“ ötkende jyzım qızara,
 „Elektrik“ lampası ete masxara..
 „Paravoz“ ökyre, mısqıllaj, xorlaj,
 „Tramvaj“ yol vermij, yol ber dev zorlaj..
 „Telefon“, „teleqraf“, „radjo“ sejlene,
 Her meni tazirlij, menmen eglene..
 Qarañız geçeler.. „rojızd sızoıra,
 Syjreklew brevni joldan cıqara:
 — Hej! kimsin „relsler“ niñ ystynde jatqan!
 Aşyqan rojızdıñ şajtıv toqtatqan?...
 „Tez cekil jolumdan relslerden erek!“
 Maqa tez maqsadqa jetişmek kerek!“
 Paraxod köckende „majaq“ dan jalaman,
 Betime tykyrgen köpykli dalqadan.

Qaradım dostuma: cekilgen taldaqa,
 Çarqan cekmencigin, jatqan calqaqa..
 Alaşa jorqanıñ tyrkysin jırlaj,
 Dynjanıñ ajlana, jerinden turmaj..

Kergenim ajtqanda qolunı siltedi,
 Kyldi de, maqa: „sen xastasıñ“ dedi.

Alaşa jorqanıñ volurı ozqan?
 Denizler kecermen „loqman ruhman! 1)
 „Sen dedim“, denizni kormedin uşaj,
 „Sus!“, dedi, budala, tovanbaş, qoraj!“
 „Avuzım köpygi denizdir menim,
 O denizlerni men özüm tökkenim!“
 „Kergenıñ“ bir ruja, ajtqanıñ masal,
 Maqsadıñ qorajmaq, nijetin osal!..
 „Vortıldağ“ avto ne, geveze „telefon“?
 Çımlisin basdıgı fısıldı „feljeton“,

Azqana kın cıqıw taldaqa tışse,
 Dostumıñ waş da bir parca pişse.
 Oqacek „tramvaj“ basıw kecmese,
 Ja „loqman ruh“ man dynjadan köcmese.
 Ymytım bek qavij, oda farq eteçek,
 Relslerniñ ystynden turıw keteçek..
 Ajtıñız: bu şejer ujdurma, rujañı?..
 Buların „yskyt“ den eşitken volamı?..
 Sudaqlı o aqaj kercekden usdıñı?
 Rojızdıñ toqtatqan kim eken?.. secdimi?..
 Relslerniñ ystynden endi turaçaqmı?
 Dostumıñ tal dadan tez cıqaraçaqmı?.

1) — Qavij bir i'tiqadqa kere „loqman ruh“ degen ilaşıñ
 tavanyña silseñ denizden jyriw kecesin!..

J A Ş A V

JAZ AQŞAMЪ, YJ ALDЪNDA...

Jaz aqşamъ... көк асық, жылдыз өtkyr,
Yj aldъnda sarmaşыq, aqşam sefa
Arasъnda төselgen minder, Klim,
Oturqanмыз diz-dizge бар qoranta...
Anam qaşqa сыжрың хужьп ajta:
—Asыл tegin savдырмаj qarъв hajvan!
Kene төkdi bir qorqa aq sytymni,
Jaңъ keldi tilini aңnamajman!
„Asramasъn bilmeli, dij qart vavaj,
Ajtmasъn bil o aңlar her tilden de,
Hajvan volqac oqa da asrav kerek,
Hepimiz şaj хужь edik jaş ekende“.
Anaj qartman сыжрысун tartъşqanda,
Biz vu jaqda vavajman ojnaşamъz;
De sa'atin сыqara, de pьсаqъn,
De qoluna, mojnuna sarыlaşamъz.
—Qa Bekir!, dij, көrejim, jigittigin,
Tutuşыңыз Nurajman bir bel—belge;
Qajsыңыз bek qaraman belli bolsъn,
Qajsыңыз bek сыdajçaq voran çelge...
Bizler de bek vegeniv tyşynçesin,
Şu saatde kilimden тыşqa сыqa,
Nurajсыqman bel-belge tutuşamъz
Men tilimni сыqaram, o tiş сыqa...
O birleri susalar bizge qarav,

Qartvavajcъq quvana qolъn qaqa:

— „Aj Bekir!.. dij, saqъnа muqajъt voll..

Saqt vol, verme ajaqъnъ Ъrqасъqqa!..“

— „Hop, hop!.. aajt!.. Seid Bekir, ana şaj!..

Janvaşqa all.. anal na! na!.. tart! qaldыr!.. atl..

Anal na! na!.. cora vatыt... hoovp... afferim balaj!..

Nuraj qarъv muqaja, ылав vaşlaj,

Bavam:— „joq,— dij,— Seid Bekir, kёz vojadъ,

Ъrqасъqнъ qajtarmaj janvaşqa aldъ...

Jaъ vaşdan volmasa, dъzъmladъ!..“.

— „Kyreşirmen saqa men biъ bir kere!..

Men jъqыsam bek aruv sizlerge ja?..

Seniъ uluъ (oqlыn) tygylmen ajsa endi,

Menim bavam, qart vavaj, ana saqa!..“.

Şaqылdajlar ымlesi, Nurajcъqda...

Anam:— „kel,— dij,— Seid Bekir, ер Nurajны!

Joqсам saqa qazan-tyv vermem savah,

Kel muqajtma şaj etyv men anajны!..“.

Ѓuvъqlajman Nurajqa javaş—javaş,

Qolcъqъndan tutaman, qaldыraman;

Vaşъnъ şыprav qalpaqъnъ kidirgenson,

Qart vavajqa ымvura, saqlanamam...

Nurajcъqнъ anajъm quca—syje:

— „Jemiş, aqca verirmen, savah saqa,

Bu gыn aqşam еsersiъ Bekirden bek,

Jaъnъ onъ jъqarsъnъ bir tutqanda!..“

— Tek kyreşmen,— dij — bavam; volmaz jigит

Qa, qarajъm qajcъnъz jaqşъ ojnaj;

Ema valam ver mynda tilsizni sen,

Qarajъq onъnъ tilinden qajcъ anlaj!..“.

Bir azdan soъ duvuldaj tilsiz qaval.

Geъlym tola, tamъrъm jana, qajnaj...

Ajaqlarъm еzleri jyгiv kete,

Kёzlerimde her bir şij jъrlaj, ojnaj...

• Sekiriv tura Nurajman, ojnav vaşlaj,

Qara jerni tepemiz, sekiremiz,

Qollar belde, vaşlarda: „hop, hop!“ dij de,

Dizimizni jerge şaj tijdiremiz...

Jъr javaşlaj, bizler de javaşlajmъz.

Ba'zъ birden jyksele, acuvlana...

„Sen de, sen de!“ dij bir şij qulaqlarda,

Ajaqlarнъ uramъz, jer tozlana...

Jъrlar bite, denişe, voldaгamъz,

Endi ava qalmadъ dij, qart vavaj;

Ekevi de bek sever haqqъnъ ajtsaq,

Keliniz munda Seid Bekir, sen de Nuraj!..“

— „Sen de, sen de altun sac, şajъ Esmam,

Esmacъq da soqъla aramъzqa,

Muna sizge on kapik pajlaşъnъz!..

Toj jasarsъz aş albъ qoqlaъzqa!..“.

— Ycer kapik, dij bavam, ekevine,

Dөrt kapikni Nurajqa lajъq vermek;

Ema jarъnъ ojnasa şavaş albъ,

Bekir jengen oqa aqca ne kerek?“.

— İşte saqa jaъ adet! dijmen, ылав

Bunъncyn da kёpgecek tartъşamъz,

Her birimiz eъ soъ bir bavurda,

Juqlav, qala, unuta, varъşamъz.

Budapeşte 1917, ijul 18.

SUV ANASЪ

Bek көв татар баласъ,
Bilmij kim suv anasъ.
Toqtaңыз мен ajtaйтм,
Gөңlyne nur qataйтм:

—
Suv anasъ bir көjde,
Uzaq tygыл, "Aq yj," de,
Tuqan bir jaş anadan
Bir de көse molladan;

—
Ajşe bolqan bir qызсыq,
Kөk jyzynde jыldызсыq
Aşыq bolqan bir jaşqa
Burma тьжыq, jaj qaşqa..

—
Molla jaşнь quvdьrqaп,
Qызqa nikah qьjdьrqaп,
Bir qart aşь dostьna,
Jivergen şaj vosunqa.

—
Ajşe turqan yc gyncыk,
Bolqan şajль kelincik;
Soң atьlqan „Salqьr„qa
Baxtden acыv alьrqa..

* * *

Aj "Catьr„qa qonqanda,
Suv tirmenler тыnqanda,
Suvdan сыqар, sacьн cezer, тыşynır,
Sygudlerge ajtar, ajtar төkynır..
Kөkde bulut qajqьsьndan qaraғы.
Jaş sygudler gyзden wurun saғaғы..
Bunьcsyndır salqьrньң şaj qırmasъ,
Soң quduғыв, çoşьв таşьв турmasъ,
Suvьnda hic ketenimiz aғынmaj.
Kenarьnda татар көji waғынmaj,
Bular hepsi Ajşecikньң aхтьдыр;
Ox wolsun şaj wizньң xalqньң waxтьдыр,

Budapeşte

QAVQASYZ TOJ KÖRYLMEGENİ

Jerler qatqaq, aj vjaz, oj da ajaz!..
 Jel duvuldaj, jel quva, hajgidi jaz!..
 Ucsyz cölde ovalar, kyl-töveler,
 Xarava qalqan qart jurtlar, taş tyrbeler..
 Nefes ala, solqıldaj, qarav tura;
 Til сыqара, көз қыта, војун бұра...
 Çanly volly çuvura tegenek. qoraj..
 Her bir көlge sölene, bir şij soraj..
 İşte bundaj geçede jol basa çinler..
 Bundaj geçe jolçыsь bek uzaq keter..
 Tyv tarxanda toj jasaj, ajtuvly bir vaj,
 Сызqыға зurna, davullar patlaj da patlaj!
 Сақына келген bijimniң tojь vola..
 Eki vaş yj xalqlarman şьpma tola..
 Toj sesin ala, көtyre jel bek uzaq:
 — Aj kim aj!.. calt vol, calt! Şemma ojnajçaq!
 — Hej! darоға davaj çinapet!..
 — Çылама valam, apet, apet!..

Сован Qurtij, Qurt Səjyn, qasav Mamvet,
 “Helal icki, kypyn den iceler mabet..
 — Tek ickimen kişige xijarda volmaj!
 Raqь — өtmek, qьz, calqь — ana val, maj!..
 — Ajsa nege ajlanьv turamьz mьnda?
 Bizniң icyn vaj tojь bek ujqьn dal!..

Buz tozьnь саңqьтыв keldiler tojqa..
 Nasyl tylki kymeske, qaşqьr qojqal..
 — Bar ajt kadem mьzraqa mysafir bar, deyl
 Kijevni saqьr, calqьnь tez сыqар, deyl!
 — Xьzmetke kelgen bolsalar tez kirsinler,
 Joqsam mьza tojundan yzdyrsinler!
 — Alajьnь soravсыз şindi ajdarman!
 Oj da zor aj aңlaşmaq bu tatarman!..
 — Tartьlyңьz, dijmen, vьraq, vьraq!..
 — Ymmet mamet pьsaqь tarta, pьsaq!..
 Şu saatde valqьldaj, pьsaq, pьştav,
 Qar ustyne jьqьla bir qac sap-savl!..
 Bir talaj ballar savulmaz dertler qara,
 Bir talaj ana valasьn çansыз tара...
 Bir azdan soң jetişken qoңşu qolum:
 — “Oj tatarin zalkь, dij “naprasna ölym!...”,
 Tatar saqa aңlarmь zalkь malkь,
 O, mьndan da jigitlik dersi aldь;
 Qavqasыз toj burьndan көrylmegen..
 “Qavqa jigит өsdirir !, noqaj degen!.

Aqmesçid. 1921

ICKENI..

Qujula çavun, aqa sel cəplikmen camur
Yjyrylib, sessiz, sənçəga eski ətmyr.

—
Bir qaruvle parcasə, sərly qaşbq,
Peştymal vavə, mojunçaq, kək nazarlybq...

—
Beklengen kjaqəbd, kim bilir, kynlermen hafta.
Oqulqan endi.. kanvertsiz ketiv vərə.

—
Kim bilsin qajsə tojlarda etleri pişken.
Syjeklerde kəndelej aqymqa tyşken..

—
Bytyn tatar mallesi serilgen suvqa
Baxşəşyn jollaj Sivaşqa qart Azavqa...

—
Aşadan keke birevi aqymqa qarşə..
“Ax demesem qaltijim?..” tatar jaşə.

—
Qolyn dajaj fenerge, ökure, qusa,
Bir qoluna kene de şişesin qəsa.

—
Adəmlaj selge, çəqəla, ajlanəv tura,
Acuvlana, səgyniv taşlarnə ura..

—
Çəqəla, tura, janaşa tar qaruqa,
Tyrlu səgyuş çavdəga yj savəqa.

—
Tarixçi dej axtarəv silsilesin,
Şorvaçə vərə, velseniv terbijesin.

—
Milisler keke, alalar, padvalda qona,
İkinçi kyni ta'zirliş cort-saqal molla....

Xavərçi jaza gaz ətke ballandəvəv,
“İcki — zarar”.. ders vərə doqtur qarəvə.

—
Çəjəlyəv ballar qaraşlar jəqylqan jerin.
Birer — birer tabirlev səgyuşlerin..

—
Oquməşlar kitabdan felsefe tize,
Soq bularnə jykleniv satəv geze..

—
Gene aqa eski ətmyr, seldaj joldan,
“Ax demesem qaltijim?..” syaliman..

—
Bu syaləv kece vaqəv gənli duja,
Bir qac şişə raqəv tiziv qoja,

—
Basəv icedə janəqdan: jəqyləv çihan,
Xavərçi, doqtur, fejlesof, soxta Sylman..

—
Şarəldav aqqan sel — ətmyr xavərin vartə?
Başqa ətmyr başlajçaq hənərin vartə?..

MEZAD

Alcaq yjden eñkijv,
Jipek, jъbъrъm kijiv,
Qolunda legen qumanlar,
Omъnda şallar jorqanlar,

Съqa tellal тыşынçemen, qajqъman,
Selam vere her ötkenge sajqъman!...

Oqur ola Qurtali aqam!... vaqъra,
Her kes biraz, soraşdъra, saqъra..
— Aъъъz ej! ymmet mamet aъъъz!..
Taze mallar aъъ, toplav qalъъz!..
Paъъl-paъъl paъъldaqan farfur cini filçanlar!..
Jipek gөлmek, hesab jyzbez, atlas, şaliј qaftanlar!
Qalajъ qazan, sayatъ sini, sadefli kyrси, altun fes,
Az qullanqan, jeңi mallar, тыşынmesin alsъn her kes!..
Munav tesbih, sizge ömyr, jetmişlik bir imamnъn!
Munav qazan, xalerden ketken qudamnъn!..
Şaliј qaftan, atlas jorqan „inçe“ den ölgen Gylsymnin!
Toјundan burun özüm satdым, kijebligim, özümniң!..
Muna qaşъq, bir sofralъq!..
Muna sahan, bir sъralъq!..
Muna poşu, muna elbez,
Muna jyzbez, muna fes!..
Muna mevlyd, ta'birname, mamedije, mysfјancyn ыъmlar,
Qarъnça duva, qulunc soxta, ajle etne tılsъmlar!..

* *

Qoldan qolqa kece şijler, yјdekisin saqъra,
Eski kele Qurtalige, ala Qurtij çañra..
Eski tesbih qolunda,
Namaz qъla haq jolunda,
Eski qazan şaqъrdaj, pişe kene şu votqa;
Kene şu eski çezbesin syre otqa!..
Kene şu qart tellaldan,
Mejit maldan
Alqan şijmen toј ete, işin көre,
Qapana eski jorqannъ, eski tiş көre..
Kene şu ta'bir namemen ta'birliј тыşын,
Xajъrqa joraj geleçegin, bu gynin ve gecmişin..

Aqmesçid 1922 Sentabir 22

T O J

Ojnadylar cъnlarman,  tkenlerdaj,
Begendiler..
Ajlandylar  enk, aq n etkenlerdaj,
eglendiler..
Azvar vijaz, aj jar q, k rmij k zler,
etneli toj:..
 ar-gur, sefa, ses-seda, e tilmij s zler
j qyla k jl..
 lgen Asan jerinde,  ly S jyn,
ojnaj vygyn..
Dympyldij davul,  aq rdaj va r, s jyn,
jasaj dygyn,
ete s j n,
j qa y yn!..

Ajtl.. ojt!.. anañ, vağan!.. men arslan, qaplan!
Fit!.. cəqa birden, jaqın bir yerden şu belli tavşan.
alajı susqan,
ötlerin qusqan,
Kəşegə pısqan!..

— Aj men bilmedim, aj men kormedim..
anamda qusurl..
Efendi, mazin, şahid men edim!..

— Aqajda, yzyr,
— Apaqaj pysyr;
— Şariat bilir!..

Devrile qazan, sənə oçaq, tutaşa vaça
ot vola kəmyr.
İkinci nikah, ucynçi qoça, kene qart oça
Yjrete əmyr,
Hazirliş teneşir,
Qazdyra qavyr!..

QALPAQ MAXRAÇ

Aeroplan ajlana tunc avede,

Отъра edik çылыşыv viz qavede.

— Qurtasan aqam vaqsañ bingge satqani...

— Men Berijef voqazdan vorcqa vatqan.

— Bu qarşyda qurulqan herif kim ja?

— Avqadirniñ ortaqy, Morduxaj Ilja...

— Qylcora Aziz kene de qum saca, dij...

— Ajsa iciv jursynmi sendij, mendij?..

O devletli öz işin özi biler,

Qa vaqajym ne dijcek bizinkiler?..

Olan bir qac „cort!“ bile bir qac „şajtan“

Soñ her şijge kyleler! — hepsine arqan

— Qarasa anav keckenge „Marusa“ degen!

Hajgidi aqsañ olsada bir kejf etsen!..

— Kecende bir tavlandyq, ja Sejdamet!..

— Olan vazkeç, her lafny jerinde et!..

Bizdij daha көv edi dertleşkenler,

Kiriv keldi, icki — jaq „Sary Server“.

Tuzurka kijgen ystynе, artъ jьrtmac!..

ьştanъ desen, qalife-qadife qumac!..

Сьзмаларь рагыldaj, qatmerli qonuc.

— Selam!

— Alejkym selam, xoş keldiñ gaspadin panic!

— Ja qalpaqyn vaqsañyz, jalama-filiz!..

— Bizniñ qalpaq on jьllyq, sanki kijiz!..

— Qacqa aldyñ, qajerden, ne istedi?..

— Moşudan aldyñ, fiyatъ jigirmi jedi..

— Тьвqъ өзindej cal qalpaq men jasatdyñ.

Qыrqqa aldyñ, сыqьşdyñ, onqа satdyñ.

— Hajdy Server, vaşyñda parlansun qardaş

— Qa endi ne istisiz?.. alajym maxrac!

— Alaçaq olsañ, maxrac al, qalpaqqa ujsun

Dost-duşmanьñ vareme qulaqy dujsyn!

Hazirlikni qoqlaqan xazajin jetiv:

— Bujur, dij, artqa; oturyñ „aruv“ etiv!

Bygyn kevañ, sarmam var, qatьqlы kyfte...

— Bir azda salat japarsyn, төkiñ sirke,

Anav suvdan ber qana, bir-eki şise!

Өзыñ cekil, „Daşa“ нь qoj bu işke!..

— Baş ystynе!, dij, aşcy Sөjyn aqa,

Qalqanьñ özüm bilermen.. qa sofraqal!..

— Daşa! тьj Server znaj?... neznaj?... jaxşy,

Mabetlikke qa Server! qana bir saqcy!..

— Anav tyrkler, eşitdiñmi, şapke kijgen!..

Turqan jerde olarqa ne ölet tijgen?..

— Jalvarsa vermem qalpaqny biñ şapkege,

Qana icejik! qadeler etmesin өpke!

Xazajin kene ajlana, oqtala icki:

— „Ejilikmen kij Server!“ oda ice...

Kiriv kele birevi aqьrtьñdan,

Icki icmez, suv kecmez soxta Sylman...

— Xajьrly olsun bilader Server efendi

Sizi qutlaj tatarnьñ medenijeti!

Insan өзін menligin saqlamaly,

Kylturasyñ her zaman jaqlamaly.

Namazdan turdyñ azqana сыqajym dedim,

Sizlerni көrdim joq voldь icimde derdim.

— Bujurьñ Sylman efendi, bujur, aşal

— Ne degenin añladьñty?... Sylman jaşal!..

— Men icnem tek aşarman: sarma, kebab...
 İcseñ aşqa jer qalmaj... Ne inçe hesab!..
 S qalpaqom (с калпаком)! dij aşçı qart İvanda,
 Boşata staqan raqıñ bir tutqanda.

Ketken saıñ ıyñla, köñje xalq.
 Hej muvarek cal teri!.. ete balq, balq!..

Calqılar kele, uralar, yfıreler,
 „Xajıñ, vavam!..“ iceler tykyreler...

— Qa Bəramet, bir ava vaqıñlası!..

Qana Server, qadeni vaqıñlası!..
 „Hajdı vallar aıñız!.. dij Bəramet,

Sızqıñız, vızlav vaşlana bir qıjameť:

„Köter qalpaq percemın kıl telensin!
 Janıñ duşman juregi mel telensin!“

Baku — 1926 — nojavir 20.

Şa'ir.

sahife

1. Juz altmıñ jıl	7
2. Tıvdyñ bir yjde	9
3. Dunaj taşa	11
4. Tañqa doqır	13
5. Keleler	14
6. Biz jaş ekende	16
7. Janıq qaval	18
8. Bir izin beriniz	20
9. Bulutlar, bulutlar	21
10. Ax tavılsam	23
11. Qarañıñ geçe	25
12. Qorqaq	26
13. Boran	27
14. Onı da körgen bu keday	29
15. Tınc tatar cölynde	30
16. Duman	31
17. Baltıq jalısında	33
18. Taldada jatqanqa	34

Jaşav.

1. Jaz aqşamı yj aldında	39
2. Suv anası	42
3. Qavqasız toj körylmegen	44
4. İcken	46
5. Mezađ	48
6. Toj	50
7. Qalpaq mañraş	52